

Євгенія Дуліба,

докторка юридичних наук, доцент,
професорка кафедри конституційного права
і галузевих дисциплін Навчально-наукового
інституту права Національного
університету водного господарства та
природокористування, м. Рівне, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2651-4977>

Наталія Чудик,

доктор юридичних наук, доцент, в.о.
завідувача кафедри теорії права та
конституціоналізму факультету
Західноукраїнського національного
університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0649-2715>

ЗАХИСТ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ НОТАРІУСАМИ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто особливості захисту корпоративних прав нотаріусами у період дії воєнного стану в Україні. Зазначено, що з веденням воєнного стану на початку війни в Україні було вжито суворі обмеження реалізації корпоративних прав громадян рф та юридичними особами, які створені і зареєстровані відповідно до законодавства рф, юридичними особами, які створені і зареєстровані відповідно до законодавства України, якщо кінцевим бенефіціарним власником (членом, учасником (акціонером), що мають частку у статутному капіталі 10 і більше відсотків, були громадяни рф або юридичні особи, створені за законодавством рф.

Проаналізовано нормативно-правові акти, якими було запроваджено вжиття різних заходів захисту корпоративних прав: мораторій на посвідчення правочинів, які можуть сприяти виконанню зобов'язань на користь рф, посвідчення довіреності, засвідчення справжності підпису на документах без використання спеціальних бланків нотаріальних документів, припинення доступу та обмеження доступу користувачів до єдиних та державних реєстрів, вчинення нотаріальних дій щодо цінного майна нотаріусами, що включені до переліку нотаріусів Міністерства юстиції України.

Зроблено висновок, що вжиття цих заходів суттєво змінили умови проведення нотаріальних дій та підкреслили зусилля України щодо захисту своїх національних інтересів у складних умовах війни, продемонстрували рішучість у протидії економічним та юридичним маніпуляціям, які можуть бути використані проти державного суверенітету та територіальної цілісності України. Ці заходи також виявилися важливими у зміцненні правової системи та підвищенні рівня відповідальності в сфері корпоративного управління, надаючи новий вимір безпеці та стабільності в умовах дії воєнного стану.

Ключові слова: корпоративні права, захист корпоративних прав і інтересів, нотаріус, нотаріальна форма захисту корпоративних прав, нотаріальні дії, корпоративні відносини, посвідчення правочинів, цінні папери.

Duliba E., Chudyk N.

Protection of corporate rights by notaries during the period of martial law in Ukraine

The article deals with the peculiarities of protection of corporate rights by notaries during the period of martial law in Ukraine.

It is noted that with the conduct of martial law at the beginning of the war in Ukraine, strict restrictions were imposed on the exercise of corporate rights of citizens of the Russian Federation and legal entities that are created and registered in accordance with the legislation of the Russian Federation, legal entities that are created and registered in accordance with the legislation of Ukraine, if the ultimate beneficial owner (member, participant (shareholder), having a share in the authorized capital of 10 percent or more, were citizens of the Russian Federation or legal entities established under the legislation of the Russian Federation.

The legal acts, which introduced the adoption of various measures to protect corporate rights, are analysed, such as: moratorium on the certification of transactions that can facilitate the fulfilment of obligations in favor of the Russian Federation, power of attorney, certification of the authenticity of the signature on documents without the use of special forms of notarial documents, termination of access and restriction of user access to unified and state registries, notarization of valuable property notaries, which is on the list of the Ministry of Justice.

It is concluded that the adoption of these measures significantly changed the conditions for notarial actions and emphasized Ukraine's efforts to protect its national interests in difficult conditions of war, demonstrated its determination to counter economic and legal manipulations that can be used against the state sovereignty and territorial integrity of Ukraine. These measures have also proved important in strengthening the legal system and raising the level of responsibility in the field of corporate governance, providing a new dimension of security and stability under martial law.

Keywords: *corporate rights, protection of corporate rights and interests, notary, notarial form of protection of corporate rights, notarial actions, corporate relations, certification of transactions, securities.*

Постановка проблеми. В умовах війни та введення воєнного стану в Україні роль нотаріату в охороні та захисту корпоративних прав набула особливої актуальності та важливості. Саме в цей складний період, коли наша держава стикається з численними викликами, нотаріуси виступають не лише як гаранти законності та правопорядку, але й сприяють стабільності суспільних відносин, забезпечують надійний захист прав та інтересів фізичних та юридичних осіб, запобігають та попереджують правопорушення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням охорони та захисту корпоративних прав нотаріусом приділяли увагу різні вчені у різні часи. Так, зокрема, Дякович М.М. у своїй праці «Нотаріальний захист та охорона корпоративних прав засновників (учасників) товариства з обмеженою відповідальністю: цивільно-правові аспекти» (2016) розглянув окремі цивільно-правові аспекти нотаріального захисту та охорони корпоративних прав засновників (учасників) товариства з обмеженою відповідальності [1]. Бігняк О. у своїй праці «Цивільно-правовий захист корпоративних прав в Україні» (2018), розглядав цивільно-правовий захист корпоративних прав, в тому числі, що здійснюють нотаріуси [2]. Дерев'яно Д. С. у дисертаційному дослідженні на тему «Охорона та захист корпоративних прав нотаріусом за цивільним законодавством України» (2022) здійснила детальний науково-теоретичний аналіз охорони та захисту корпоративних прав нотаріусом [4]. Поряд з цим з введенням воєнного стану чинне законодавство України значало чимало змін, що і зумовлює необхідність проведення дослідження.

Метою статті є: розгляд особливостей здійснення нотаріальної діяльності щодо захисту корпоративних прав в умовах воєнного стану в Україні.

Виклад основного матеріалу. Нотаріальна форма захисту суб'єктивних цивільних прав є самостійною юрисдикційною формою захисту суб'єктивних цивільних прав, якій властива певна специфіка, що зумовлено, насамперед, особливим правовим регулюванням на рівні окремої галузі законодавства – законодавства про нотаріат і нотаріальний процес [4, с.20]. Нотаріальну форму захисту суб'єктивних цивільних прав слід розглядати через призму матеріального та процесуального аспектів. У матеріальному розумінні нотаріальна форма захисту цивільного права є комплексом внутрішньо узгоджених організаційних заходів стосовно відновлення порушеного, невизнаного чи оспорюваного права, а також попередження порушення права, що здійснюється державними чи приватними нотаріусами; у процесуальному розумінні ця форма захисту є способами здійснення конкретних процесуальних дій, що виконуються нотаріусом згідно з певними правилами та в певному порядку [5, с. 114–118].

Захист прав та інтересів фізичних та юридичних осіб у корпоративних відносинах нотаріуси здійснюють шляхом посвідчення правочинів, підтвердження наявності певних прав для їх майбутньому реалізації, перевірки легітимності підписів та ідентифікацію сторін. При цьому нотаріуси виступають не лише як гаранти законності та правопорядку, але й сприяють стабільності суспільних відносин, забезпечують надійний захист прав та інтересів фізичних та юридичних осіб, правову впевненість та стабільність в корпоративних відносинах, запобігають та попереджують правопорушення.

Введення воєнного стану в Україні призвело до значних змін у функціонуванні нотаріату і необхідності вжиття заходів для забезпечення національної безпеки. Зокрема, постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 164 «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» було введено обмеження щодо нотаріальних дій. Відповідно до положень цієї постанови нотаріуси повинні були зупинити вчинення незавершених нотаріальних дій та відмовляти у вчиненні нотаріальних дій за зверненнями громадянина російської федерації (далі – рф), юридичної особи, створеної та зареєстрованої відповідно до

законодавства рф або юридичної особи, створеної та зареєстрованої відповідно до законодавства України, кінцевим бенефіціарним власником, членом або учасником (акціонером), що має частку у статутному капіталі 10 і більше відсотків, якої є громадянин рф або юридична особа, створена та зареєстрована відповідно до законодавства рф [6].

Надалі постановою Кабінетом Міністрів України від 03 березня 2022 року № 197 «Про забезпечення захисту національних інтересів за майбутніми позовами держави Україна у зв'язку з військовою агресією рф» встановлено мораторій (заборону) на нотаріальне посвідчення правочинів щодо:

1) виконання, у тому числі в примусовому порядку, грошових та інших зобов'язань кредиторами (стягувачами) за якими є російська федерація або громадяни рф, юридичні особи, створені та зареєстровані відповідно до законодавства рф, юридичні особи, створені та зареєстровані відповідно до законодавства України, кінцевим бенефіціарним власником, членом або учасником (акціонером), що має частку в статутному капіталі 10 і більше відсотків, якої є рф, громадянин рф або юридична особа, створена та зареєстрована відповідно до законодавства рф. Поряд з цим ці обмеження не застосовувалися до громадян рф, які проживають на території України на законних підставах, та юридичних осіб, створених та зареєстрованих відповідно до законодавства України, кінцевим бенефіціарним власником, членом або учасником (акціонером) яких є виключно громадяни рф, які проживають на території України на законних підставах, або виключно громадяни України та громадяни рф, які проживають на території України на законних підставах;

2) відчуження, передачу в заставу, будь-які інші дії, які мають чи можуть мати наслідком відчуження цінних паперів, корпоративних прав на користь осіб, пов'язаних з державою -агресором, або на користь рф, крім безоплатного відчуження на користь України [7].

Таким чином, на початку війни в Україні було вжито суворі обмеження реалізації корпоративних прав громадянами рф та юридичними особами, які створені і зареєстровані відповідно до законодавства рф, юридичними особами, які створені і зареєстровані відповідно до законодавства України, якщо кінцевим бенефіціарним власником (членом, учасником (акціонером)), що мають частку у статутному капіталі 10 і більше відсотків, були громадяни рф або юридичні особи, створені за законодавством рф. До того ж, було введено мораторій на нотаріальне посвідчення правочинів, які можуть сприяти виконання зобов'язань на користь рф, а також на відчуження цінних паперів та корпоративних прав особам, пов'язаним з державою-агресором. Вжиття цих заходів суттєво змінили умови проведення нотаріальних дій та підкреслили зусилля України щодо захисту своїх національних інтересів у складних умовах війни, продемонстрували рішучість у протидії економічним та юридичним маніпуляціям, які можуть бути використані проти державного суверенітету та територіальної цілісності України. Ці заходи також виявилися важливими у зміцненні правової системи та підвищенні рівня відповідальності в сфері корпоративного управління, надаючи новий вимір безпеці та стабільності в умовах дії воєнного стану.

Надалі постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 164 «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» зазнала чимало змін.

З метою попередження неправомірного використання спеціальних бланків нотаріальних документів постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2022 року № 209 «Деякі питання державної реєстрації в умовах воєнного стану та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 164» нотаріусам надано право посвідчувати довіреності, засвідчувати справжність підпису на документах без використання спеціальних бланків нотаріальних документів на білих аркушах паперу з нанесеними на них за допомогою комп'ютерної техніки реквізитами нотаріуса [8]. Втім уже постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року № 719 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо нотаріату та державної реєстрації в умовах воєнного стану» було закріплено положення заборони вчинені нотаріальних дій без використання спеціальних бланків нотаріальних документів нотаріусами, робоче місце (контора) яких розташовано в межах територій, на яких ведуться активні бойові дії або тимчасово окупованих, інформація про які міститься в переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих рф, затвердженого Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, в умовах воєнного стану, нотаріальних дій, крім посвідчення довіреностей на право розпорядження коштами на рахунках у банках та небанківських фінансових установах [9].

Поряд із запровадженням різних заборон здійснення нотаріальних дій постановою Кабінету Міністрів України від 24 березня 2022 року № 364 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 06 березня 2022 № 209» припинено доступ користувачів до єдиних та державних реєстрів, держателями яких є Міністерство юстиції, в межах адміністративно-територіальних одиниць, перелік яких затверджується Міністерством юстиції [10]. Аналіз цього переліку надав можливість зробити висновок,

що цими адміністративно-територіальними одиницями були території, де велися активні бойові дії або які були тимчасово окуповані, а саме: Донецька, Запорізька (Бердянський, Василівський, Мелітопольський, Пологівський райони), Луганська, Миколаївська (Баштанський, Вознесенський, Миколаївський райони), Харківська (Богодухівський, Ізюмський, Куп'янський, Харківський, Чугуївський райони), Херсонська область, Автономна Республіка Крим, м. Севастополь [11].

Нотаріуси, які здійснювали свою діяльність в межах певних адміністративно-територіальних одиниць, що не включені до переліку, про яку йшла мова вище, мали обмежений (обумовлений) доступ користувачів до окремих реєстрів з урахуванням зумовлених умовами воєнного стану технічних характеристик (можливостей) за їх зверненням до технічного адміністратора таких реєстрів у порядку, визначеному законодавством.

Постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 року № 480 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо діяльності нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану» визначено, що нотаріальне посвідчення договорів відчуження цінних паперів, корпоративних прав, у тому числі договорів про внесення змін до таких договорів або їх розірвання (припинення), управління і розпорядження цінними паперами, корпоративними правами, засвідчення справжності підпису на актах приймання-передачі частки (частини частки) у статутному (складеному) капіталі (статутному фонді) юридичної особи, здійснюється виключно нотаріусами, включеними до затвердженого Міністерством юстиції переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна [12].

Таким чином, саме цією постановою поновлено право вчиняти нотаріальні дії щодо корпоративних прав для певної категорії нотаріусів, які відповідають певним критеріям.

До таких критеріїв належать: невчинення виконавчого напису на кредитному договорі, який не є нотаріально посвідченим після 24 листопада 2017 року; відсутність рішень про анулювання, блокування доступу до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (після 1 січня 2020 року), крім рішень, які скасовано рішенням суду, яке набрало законної сили (на строк не менше 3 місяців); відсутність посвідчених договорів щодо відчуження нерухомого майна, поділу (виділу) нерухомого майна, іпотеки, встановлення довірчої власності на нерухоме майно у період з 25 лютого 2022 року до їх включення до переліку; відсутність внесеного подання про анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю на розгляд Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату при Міністерстві юстиції; не вчинення нотаріальних дій від імені фізичних осіб, які в момент вчинення таких дій перебували за межами України, крім дій на підставі довіреності таких осіб або в порядку законного представництва, або померли; відсутність простроченої заборгованості із сплати членських внесків до Нотаріальної палати України за період більше ніж один рік [12].

У разі відповідності критеріям, приватний нотаріус мав подати до відділення Нотаріальної палати України та територіального органу Міністерства юстиції заяву про включення до переліку у паперовій або електронній формі, в якій підтверджує таку відповідальність. Такий підхід демонструє, що лише найбільш кваліфіковані нотаріуси отримали доступ до вчинення нотаріальних дій з цінним майном, що сприяє утвердженню в суспільстві верховенства права, довіри до закону і справедливості, зменшенню ризиків зловживань та інших неправомірних дій, які можуть мати серйозні фінансові та юридичні наслідки.

Починаючи з травня 2022 року, Міністерство юстиції України почало вести перелік нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна. Так, наприклад, наказом Міністерства юстиції України від 03 травня 2022 року № 1760/5 «Про затвердження переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна» визначено нотаріусів, які мають право вчиняти нотаріальні дії щодо цінного майна: у Вінницькій області - 173 нотаріуси, у Запорізькій області – 65 нотаріусів, у м. Києві – 349 нотаріусів, у Рівненській області – 124 нотаріуси, у Тернопільській області – 117 нотаріусів [13]. Протягом існування цього наказу перелік нотаріусів, які наділені правом здійснювати нотаріальні дії щодо цінних паперів, постійно розширювався. Це пов'язано з тим, що нотаріуси, яким відмовлено у включенні до переліку або якого включено до переліку з відповідним застереженням, мали право після усунення невідповідності визначеним критеріям повторно подати (надіслати) заяви, що розглядається у встановленому порядку [12]. Так, зокрема, якщо наказом Міністерства юстиції України від 06 травня 2022 року № 1833/5 «Про внесення змін до переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна» у Вінницькій області нотаріальні дії щодо цінного майна здійснювало 175 нотаріуси, у Запорізькій області – 70 нотаріусів, у м. Київ – 475 нотарі-

уся, у Рівненській області – 129 нотаріуси, Тернопільська область – 118 нотаріуси [14], то уже наказом Міністерства юстиції України від 04 січня 2023 року № 67/5 «Про внесення змін до переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна» було передбачено, що у Вінницькій області нотаріальні дії щодо цінного майна можуть вчиняти 201 нотаріус, у Запорізькій області – 115 нотаріуси, у м. Києві – 1217 нотаріуси, у Рівненській області – 144 нотаріуси, у Тернопільській області – 133 нотаріуси [15]. Отже, звідси слідує, що перелік нотаріусів, що можуть вчиняти нотаріальні дії щодо цінного майна, постійно оновлювався і розширювався. В цілому, станом на 01 жовтня 2023 року до цього переліку внесено 78 змін.

Однак варто зазначити, що і надалі існували певні обмеження щодо реалізації корпоративних прав. Наприклад, постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 року № 480 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо діяльності нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану» встановлено заборону нотаріального засвідчення справжності підписів на актах про передачу нерухомого майна до та із статутних (складених) капіталів (статутних фондів) юридичних осіб, а також нотаріального посвідчення договору купівлі-продажу предмета іпотеки, що належить фізичній особі, за споживчим кредитом, крім випадків, коли такий продаж здійснюється за згодою іпотекодавця, викладеною у формі заяви, справжність підпису на якій засвідчено нотаріально, або предметом іпотеки є нерухоме майно; нотаріального посвідчення договору щодо відчуження нерухомого майна до закінчення одного місяця з дня державної реєстрації права власності відчужувача нерухомого майна, крім випадків набуття відчужувачем права власності у порядку спадкування або у результаті визначення розміру часток у праві спільної сумісної власності; нотаріального посвідчення договорів щодо відчуження нерухомого майна, цінних паперів, корпоративних прав, іпотеки, про задоволення вимог іпотекодержателя, встановлення довірчої власності на нерухоме майно (у тому числі договорів про внесення змін до таких договорів або їх розірвання (припинення), а також нотаріальне засвідчення справжності підпису на актах приймання-передачі частки (частини частки) у статутному (складеному) капіталі (статутному фонді) юридичної особи, які укладаються (підписуються) від імені фізичної особи - відчужувача (іпотекодавця, довірчого засновника) на підставі довіреності [12].

До того ж цією постановою були встановлені обмеження здійснення певних нотаріальних дій із врахуванням місцезнаходження майна. Так, зокрема, нотаріуси мали право здійснити нотаріальне посвідчення договору щодо відчуження нерухомого майна, іпотеки, про встановлення довірчої власності на нерухоме майно виключно за місцем знаходження такого майна, крім нерухомого майна, що розташоване у м. Києві або Київській області. Нотаріальне посвідчення договору щодо відчуження нерухомого майна, іпотеки, про встановлення довірчої власності на нерухоме майно, що розташоване у м. Києві або Київській області, має право здійснювати лише той нотаріус, робоче місце (контора), якого розташовано у м. Києві або Київській області, за місцезнаходженням такого майна, або місцезнаходженням юридичної особи, або за зареєстрованим місцем проживання фізичної особи - однієї із сторін відповідного договору [12].

Постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року № 719 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо нотаріату та державної реєстрації в умовах воєнного стану» теж була закріплена заборона нотаріального посвідчення договору щодо відчуження нерухомого майна до закінчення одного місяця з дня державної реєстрації права власності відчужувача нерухомого майна, якщо таке право набуто відчужувачем під час дії в Україні воєнного стану на підставі договору або у зв'язку з передачею майна у власність юридичної особи як внесок (внесення майна до статутного (складеного) капіталу (статутного фонду), вступні, членські та цільові внески членів кооперативу тощо), або у зв'язку з виходом із складу засновників (учасників) юридичної особи [9].

Втім поряд з цим, нотаріуси отримали право вчиняти нотаріальне посвідчення договорів щодо відчуження нерухомого майна, цінних паперів, корпоративних прав, іпотеки, про задоволення вимог іпотекодержателя, встановлення довірчої власності на нерухоме майно (у тому числі договорів про внесення змін до таких договорів або їх розірвання (припинення), а також нотаріальне засвідчення справжності підпису на актах приймання-передачі частки (частини частки) у статутному (складеному) капіталі (статутному фонді) юридичної особи, які укладаються (підписуються) від імені фізичної особи – відчужувача (іпотекодавця, довірчого засновника) на підставі довіреності, з дня видачі якої минуло більше одного місяця (більше двох місяців, якщо її посвідчено консульською установою (дипломатичним представництвом) України або відповідно до законодавства іноземної держави) за умови отримання нотаріусом заяви довірителя про підтвердження дії довіреності, справжність підпису на якій засвідчено нотаріусом, консульською установою (дипломатичним представництвом) України або відповідно до законодавства іноземної держави, а у

разі, коли така довіреність посвідчена нотаріусом без використання спеціальних бланків нотаріальних документів, - також за умови її реєстрації в Єдиному реєстрі довіреностей з внесенням до нього відомостей про наявність повноважень, необхідних представникові для укладення (підписання) відповідного договору (акта). Справжність підпису на такій заяві повинно бути засвідчено нотаріусом не раніше ніж за сім календарних днів, а консульською установою (дипломатичним представництвом) України або відповідно до законодавства іноземної держави - не раніше ніж за один місяць до дня укладення (підписання) відповідного договору (акта) [9].

Сьогодні нотаріат і надалі функціонує з певними обмеженнями, однак це не створює перепони у здійсненні тих завдань та функцій, які покладені державою на цей інститут.

Отже, **як висновок**, варто зазначити, що в умовах введеного воєнного стану на території України були запроваджені суттєві зміни в діяльності нотаріату. Однак, незважаючи на ці зміни, нотаріуси і надалі забезпечують захист корпоративних прав, реалізуючи державну політику у цій сфері. Нові правила та обмеження були спрямовані не лише на запобігання потенційним фінансовим та юридичним ризикам, але й на забезпечення стабільності та впорядкування нотаріальної діяльності. Нотаріуси продовжували виконувати свої обов'язки, дотримуючись високих стандартів професійності та надійності, гарантуючи законність та справедливість нотаріальних дій. Це демонструє гнучкість та адаптивність правової системи України до змінюваних умов, а також її здатність забезпечити неперервність важливих юридичних послуг навіть у надзвичайно складних умовах війни.

Список використаних джерел

1. Дякович М.М. Нотаріальний захист та охорона корпоративних прав засновників (учасників) товариства з обмеженою відповідальністю: цивільно-правові аспекти. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 4. С. 65-67
2. Бігняк О.В. Цивільно-правовий захист корпоративних прав в Україні: дис ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. 2018. 501 с.
3. Дерев'янка Д. С. Охорона та захист корпоративних прав нотаріусом за цивільним законодавством України: дис..... д-ра філософії: 081/ ЛНУ ім. Івана Франка, Львів, 2022. 195с.
4. Серветник А.Г. Виконавчий напис нотаріуса як спосіб реалізації нотаріальної форми захисту цивільних прав: дис..... д-ра філософії: 081/Національна академія внутрішніх справ. Київ. 2020. 242 с.
5. Паламарчук Н.В. Форма і способи захисту цивільних прав нотаріусом. *Молодий вчений*. 2014. № 6 (2). С. 114–118.
6. Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану: постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 164. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-%D0%BF#Text1> t (дата звернення: 10.09.2023)
7. Про забезпечення захисту національних інтересів за майбутніми позовами держави Україна у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації: постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2022 року № 187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187-2022-%D0%BF/ed20220419#n5> (дата звернення: 09.09.2023)
8. Деякі питання державної реєстрації в умовах воєнного стану та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 164: постанова Кабінету Міністрів України від 06 березня 2022 року № 209. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2022-%D0%BF/ed20220306#Text> (дата звернення: 09.09.2023)
9. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо нотаріату та державної реєстрації в умовах воєнного стану: постанова Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року № 719. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/719-2022-%D0%BF/ed20221225#n28> (дата звернення: 11.09.2023)
10. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 6 березня 2022 року № 209: постанова Кабінету Міністрів України від 24 березня 2022 року № 364. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/364-2022-%D0%BF/ed20220327#n31> (дата звернення: 09.09.2023)
11. Про затвердження Переліку адміністративно-територіальних одиниць, в межах яких припиняється доступ користувачів до єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України, в умовах воєнного стану: наказ Міністерства юстиції України від 01 квітня 2022 року № 1307/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0386-22/ed20220401#Text> (дата звернення: 09.09.2023)

12. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо діяльності нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану: постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 року № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2022-%D0%BF/ed20220428#n73> (дата звернення: 09.09.2023)
13. Про затвердження переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна: наказ Міністерства юстиції України від 03 травня 2022 року № 1760/5. URL: <https://minjust.gov.ua/m/perelik-notariusiv-vid-03052022-yakimi-v-umovah-voennogo-stanu-vchinyayutsya-notarialni-dii-schodo-tsinnogo-mayna> (дата звернення: 09.09.2023)
14. Про внесення змін до переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна: наказ Міністерства юстиції України від 29 грудня 2022 року № 5879/5. URL: <https://minjust.gov.ua/m/perelik-notariusiv-vid-29122022-yakimi-v-umovah-voennogo-stanu-vchinyayutsya-notarialni-dii-schodo-tsinnogo-mayna> (дата звернення: 09.09.2023)
15. Про внесення змін до переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна: наказ Міністерства юстиції України від 04 січня 2023 року № 67/5. URL: <https://minjust.gov.ua/m/perelik-notariusiv-vid-04012023-yakimi-v-umovah-voennogo-stanu-vchinyayutsya-notarialni-dii-schodo-tsinnogo-mayna> (дата звернення: 07.09.2023)

References

1. Diakovych, M. M. (2016). Notarialnyi zakhyst ta okhorona korporatyvnykh prav zasnovnykiv (uchasnykiv) tovarystva z obmezhenoiu vidpovidalnistiu: tsyvilno-pravovi aspekty [Notarial protection and defence of corporate rights of participation (fouders) of the limited liability company: civil legal aspect]. *Porivnialno-analitychne pravo - Comparative and analytical law*, 4, 65-67 [in Ukrainian]
2. Bihniak, O. V. (2018). *Tsyvilno-pravovyi zakhyst korporatyvnykh prav v Ukraini [Civil law protection of corporate rights in Ukraine]: dys ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.07. Odesa [in Ukrainian]*
3. Derevianko, D. S. (2022). *Okhorona ta zakhyst korporatyvnykh prav notariusom za tsyvilnym zakonodavstvom Ukrainy [Protection and defense of corporate rights by a notary under the civil law of Ukraine]. Lviv: Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav [in Ukrainian]*
4. Servetnyk, A. H. (2020). *Vykonavchyi napys notariusia yak sposib realizatsii notarialnoi formy zakhystu tsyvilnykh prav [Executive Inscription of a Notary as a Way to Implement a Notarial Form of Protection of Civil Rights]: dys..... d-ra filosofii: 081. Kyiv [in Ukrainian]*
5. Palamarchuk, N. V. (2014). Forma i sposoby zakhystu tsyvilnykh prav notariusom [The form and the methods of protection of civil rights by a notary]. *Molodyi vchenyi - Young Scientist*, 6 (2), 114–118 [in Ukrainian]
6. *Deiaki pytannia notariatu v umovakh voiennoho stanu [Some issues of notary during martial law]: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28 liutoho 2022 roku № 164. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian]*
7. *Pro zabezpechennia zakhystu natsionalnykh interesiv za maibutnimi pozovamy derzhavy Ukraina u zviazku z viiskovoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii [On ensuring the protection of national interests in future claims of the State of Ukraine in connection with the military aggression of the Russian Federation]: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.03.2022 № 187. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187-2022-%D0%BF/ed20220419#n5> [in Ukrainian]*
8. *Deiaki pytannia derzhavnoi reiestratsii v umovakh voiennoho stanu ta vnesennia zmin do postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28 liutoho 2022 № 164 [Some issues of state registration under martial law and amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 28 February 2022 No. 164]: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 06 bereznia 2022 roku № 209. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2022-%D0%BF/ed20220306#Text> [in Ukrainian]*
9. *Pro vnesennia zmin do deiakyykh postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy shchodo notariatu ta derzhavnoi reiestratsii v umovakh voiennoho stanu [On Amendments to Certain Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine on Notaries and State Registration under Martial Law]: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 chervnia 2022 roku № 719. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/719-2022-%D0%BF/ed20221225#n28> [in Ukrainian]*
10. *Pro vnesennia zmin do postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 6 bereznia 2022 roku № 209 [On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 6 March 2022 No. 209]: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 bereznia 2022 roku № 364. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/364-2022-%D0%BF/ed20220327#n31> [in Ukrainian]*

11. *Pro zatverdzhennia Pereliku administratyvno-terytorialnykh odynyts, v mezhakh yakykh prypyniaietsia dostup korystuvachiv do yedynykh ta derzhavnykh reiestriv, derzhatelem yakykh ye Ministerstvo yustytzii Ukrainy, v umovakh voiennoho stanu [On approval of the List of administrative-territorial units within which users' access to the unified and state registers held by the Ministry of Justice of Ukraine is terminated under martial law]:* nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 01.04.2022 № 1307/5. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0386-22/ed20220401#Text> [in Ukrainian]
12. *Pro vnesennia zmin do deiakykh postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy shchodo diialnosti notariusiv ta funktsionuvannia yedynykh ta derzhavnykh reiestriv, derzhatelem yakykh ye Ministerstvo yustytzii, v umovakh voiennoho stanu [On Amendments to Certain Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the Activities of Notaries and the Functioning of Unified and State Registers, which are kept by the Ministry of Justice, under Martial Law]:* postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 19 kvitnia 2022 r. № 480. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2022-%D0%BF/ed20220428#n73> [in Ukrainian]
13. *Pro zatverdzhennia pereliku notariusiv, yakymy v umovakh voiennoho stanu vchyniaietsia notarialni dii shchodo tsinnoho maina [On approval of the list of notaries who perform notarial acts in relation to valuable property under martial law]:* nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 03 travnia 2022 roku № 1760/5. Retrieved from <https://minjust.gov.ua/m/perelik-notariusiv-vid-03052022-yakimi-v-umovah-voennogo-stanu-vchinyayutsya-notarialni-dii-schodo-tsinnogo-mayna> [in Ukrainian]
14. *Pro vnesennia zmin do pereliku notariusiv, yakymy v umovakh voiennoho stanu vchyniaietsia notarialni dii shchodo tsinnoho maina [On Amendments to the List of Notaries Who Perform Notarial Acts in Relation to Valuable Property under Martial Law]:* nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 29.12.2022 № 5879/5. Retrieved from <https://minjust.gov.ua/m/perelik-notariusiv-vid-29122022-yakimi-v-umovah-voennogo-stanu-vchinyayutsya-notarialni-dii-schodo-tsinnogo-mayna> [in Ukrainian]
15. *Pro vnesennia zmin do pereliku notariusiv, yakymy v umovakh voiennoho stanu vchyniaietsia notarialni dii shchodo tsinnoho maina [On Amendments to the List of Notaries Who Perform Notarial Actions in Relation to Valuable Property under Martial Law]:* nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 04 sichnia 2023 roku № 67/5. Retrieved from <https://minjust.gov.ua/m/perelik-notariusiv-vid-04012023-yakimi-v-umovah-voennogo-stanu-vchinyayutsya-notarialni-dii-schodo-tsinnogo-mayna> [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 17.06.2023